

Bibliotheeklocaties Leidschendam-Voorburg

Quick scan stedenbouwkundige kenmerken

Amsterdam, 16 september 2005

H.J. Korthals Altes
J. de Kleuver

1 Vooraf

Begin september kreeg DSP-groep van Bureau LAURENS te Den Haag opdracht voor het uitvoeren van een quick scan naar de stedenbouwkundige kenmerken van bibliotheeklocaties in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Deze quick scan maakt deel uit van een breder rapport over de scenario's voor de toekomst van de openbare bibliotheken in deze gemeente.

In overleg met LAURENS zijn de volgende locaties beoordeeld:

- de huidige vestiging in Voorburg
- de huidige vestiging in Leidschendam
- Leidsenhage als gebied waarbinnen de vestiging Leidschendam gehuisvest zal kunnen worden, eventueel als onderdeel van een bredere (culturele) voorziening.

In overleg met LAURENS zijn de locaties beoordeeld op de volgende criteria:

- Centraliteit (gemiddelde afstand tot de woonwijken)
- Bereikbaarheid (fiets, openbaar vervoer, auto)
- Toegankelijkheid (ligging op de begane grond dan wel verdieping)
- Uitstraling (architectuur, ligging aan prominente stedelijke ruimte bijvoorbeeld plein)
- Sociale veiligheid (zichtbaarheid, imago van de omgeving, levendigheid van de omgeving)
- Combinatiemogelijkheden met andere voorziening
- Nabijheid publieksstroom (bijvoorbeeld winkelgebied)
- Flexibiliteit (bijvoorbeeld voor latere uitbreiding)
- Buurtbinding / sociale cohesie

De negen criteria en de drie lokaties zijn tegen elkaar afgezet in een matrix. Om de 'cellen' in de matrix in te kunnen vullen, is op de volgende wijze informatie verzameld:

- observatie van de huidige vestigingen, in pandig en in hun omgeving;
- observatie van het gebied in Leidschendam waar mogelijke herhuisvesting plaats kan vinden (winkelcentrum Leidsenhage)
- interviews met beleidsmedewerkster marketing van de bibliotheek Leidschendam-Voorburg en met beleidsmedewerkster welzijn van de gemeente Leidschendam-Voorburg;
- doornemen van door LAURENS aangereikte relevante literatuur.

De ingevulde matrix vormt een losse bijlage (excel bestand) bij deze notitie. De uitkomst van de vergelijking en de daaruitvolgende conclusie vormt de 2^e respectievelijk 3^e paragraaf van deze notitie.

2 Uitkomst vergelijking

Allereerst dient opgemerkt te worden dat bij de observatie van de 3^e locatie, 'Leidsenhage', besloten is om deze een gesplitste beoordeling toe te kennen. In Leidsenhage doen zich zowel mogelijkheden voor om ruimten te kopen of te huren in *bestaande* panden als om *nieuwbouw* neer te zetten op 'lege' ruimten (c.q. ruimten die thans alleen een parkeerfunctie hebben, en die in een nieuwe situatie 'overbouwd' zou kunnen worden).

De matrix van 9x3 cellen is in stand gehouden, maar in de laatste kolom staan, indien van toepassing, twee verschillende beoordelingen.

Bij de beoordeling is gewerkt met de categorieën 'Uitstekend' (++) , 'Goed' (+), 'Neutraal' (-/+), 'Slecht' (-).

Samengevat leidde de beoordeling tot het volgende beeld:

Tabel 1.1 Samenvatting beoordelingen

Lokatie	Score + of ++	Score +/- of -
Voorburg, huidige locatie	7	2
Leidschendam, huidige locatie	3	6
Leidsenhage		
• nieuwbouw	7	2
• bestaande bouw	2	7

Bij het beschouwen van deze uitkomst valt allereerst de goede score van Voorburg op. De huidige locatie heeft eigenlijk alleen de geringe uitbreidingsmogelijkheden als nadeel. De 'footprint' van het gebouw ligt vast, er is geen uitbreiding in de lengte of breedte mogelijk. Wel eventueel in de hoogte, maar dit leidt niet tot een gebouw dat meer combinatiemogelijkheden met andere (culturele) voorzieningen in zich heeft. Immers, de meeste van die voorzieningen willen op de begane grond zitten, en daar wil de bibliotheek zelf ook zitten.

Ten tweede valt de minder goede score van de huidige locatie in Leidschendam op. Deze locatie wordt weliswaar op geen enkel criterium echt als 'slecht' beoordeeld, maar aan de andere kant ook op slechts 2 criteria als 'goed' of 'uitstekend'. Leidschendam is in vele opzichten een middelmatige locatie.

Ten derde valt bij de alternatieve locatie, een plek in of bij het winkelcentrum Leidsenhage, een extreem verschil in de gekozen subvariant op.

Kiest men voor vestiging in een *bestaand* gebouw, dan scoort de situatie ongeveer gelijk (zelfs iets slechter) dan de huidige vestiging.

Kiest men voor *nieuwbouw*, dan scoort de situatie zeer gunstig. Gunstiger zelfs dan de huidige vestiging in Voorburg, omdat bij 4 criteria 'Uitstekend' wordt gescoord (in Voorburg is dat 2x).

Op grond van deze uitslag zou men uit stedenbouwkundig oogpunt de subvariant 'hervestiging in *bestaand* gebouw in Leidsenhage' terzijde moeten schuiven. Zo'n keuze zou betekenen: veel moeite en geen winst in kwaliteit, eerder verlies.

De optie 'hervestiging in *nieuwbouw* in Leidsenhage' is interessant, maar wel ingrijpend. Immers: de huidige locatie zal dan gesloten moeten worden en wellicht zal de vestiging Voorburg teruggebracht moeten worden naar het niveau van servicepunt; hetgeen eigenlijk 'zonde' is gezien de hoge kwaliteit van de vestiging Voorburg.

Men zou kunnen stellen: 'hervestiging in nieuwbouw in Leidsenhage' is alleen interessant wanneer hiermee een aanmerkelijke kwaliteitswinst wordt bereikt. Dat zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn wanneer een zeer interessante combinatie gemaakt zou kunnen worden met een andere (culturele) voorziening of wellicht met een nieuw gemeentehuis.

Wanneer die kans zich in de praktijk niet voordoet, zijn er twee mogelijkheden: twee gelijkwaardige vestigingen aanhouden (dat is bestendinging van de huidige situatie) of Voorburg tot hoofdvestiging maken, waarbij wellicht de vestiging Leidschendam teruggebracht zal moeten worden naar het niveau van servicepunt.

Uit oogpunt van stedenbouwkundige kwaliteit zou de laatste optie het meest wenselijk zijn. Voorburg tot hoofdvestiging maken doet recht aan de hoge stedenbouwkundige kwaliteit van deze locatie.

In de laatste paragraaf van deze notitie zijn de bovenstaande overwegingen samengevat in een conclusie.

Literatuur

Bibliotheek Leidschendam-Voorburg. *Jaarverslag 2004 / activiteiten 2005, 2006*. Leidschendam-Voorburg

Bibliotheek Leidschendam-Voorburg. *Toekomstvisie van de gefuseerde bibliotheek Leidschendam-Voorburg: een aanzet tot beleid*. Amsterdam, november 2002

Gemeente Leidschendam-Voorburg. *Blik op Leidschendam-Voorburg, fase 1: de gemeente in kaart*. Leidschendam-Voorburg, januari 2004

Gemeente Leidschendam-Voorburg. *Meerjaren Ontwikkelingsprogramma SV 2005-2009*. Arnhem, 21 september 2004

Gemeente Leidschendam-Voorburg. *Blik op Leidschendam-Voorburg 2020: strategische visie*. 23 augustus 2005 in de gemeenteraad

Rijghard, R. (artikel in NRC-Handelsblad). *Boekentempel wordt cultureel centrum*. 10 september 2005

Samenwerkende bibliotheken Den Haag, Leidschendam, Rijswijk, Voorburg, Wassenaar. *Bibliotheekvernieuwing in de Haagse regio*. Maart 2004

Vereniging Openbare Bibliotheken. *Richtlijnen voor basisbibliotheken*. Concept, 29 mei 2005

3 Conclusie

Gezien de afhankelijkheid van bibliotheekvestigingen van de directe nabijheid van woonwijken en het grote belang van een korte afstand tot belangrijke doelgroepen zullen zowel in Leidschendam als in Voorburg bibliotheekvestigingen moeten blijven, minimaal van het niveau van een servicepunt. In Voorburg zal dat uit oogpunt van stedenbouwkundige kwaliteit de huidige vestiging zijn (er zou niet gauw ergens iets nog beters gevonden kunnen worden). In Leidschendam kan dat de huidige vestiging zijn dan wel een nieuwe vestiging in Leidsenhage.

Stedenbouwkundig zijn beide bestaande vestigingen op zijn minst toereikend (en in het geval van Voorburg zelfs zeer geschikt) voor de functie van volwaardige bibliotheek dan wel servicepunt.

Een scenario waarbij beide vestigingen gehandhaafd blijven en verder verbeterd worden op hun huidige locatie is dan ook zeer wel denkbaar.

Een tweede scenario is dat Voorburg, gezien zijn betere stedenbouwkundige kwaliteiten de hoofdvestiging wordt, en de vestiging Leidschendam een servicepunt wordt.

Echter, ook een scenario met een nieuwe hoofdvestiging in Leidschendam is denkbaar.

Leidsenhage is daarvoor stedenbouwkundig een aantrekkelijke locatie en hier doen zich ook reële mogelijkheden voor.

Er kan in bestaande panden op de 1e en hogere verdieping per direct ruimte gevonden worden.

Dit heeft stedenbouwkundig echter een aantal minder gunstige kenmerken en de combinatiemogelijkheden met andere voorzieningen zijn veel geringer.

Een veel betere optie die op vrijwel alle stedenbouwkundige criteria goed tot uitstekend scoort, en die vele combinatiemogelijkheden toelaat is nieuwbouw (bijvoorbeeld bovenop bestaande parkeerterreinen).

In het geval dat Leidsenhage hoofdvestiging wordt zal het uit stedenbouwkundig oogpunt wenselijk zijn dat de huidige vestiging in Voorburg gehandhaafd blijft en (eventueel) naar het niveau van een servicepunt teruggebracht wordt (in dat laatste geval kan bijvoorbeeld de hele bovenverdieping aan derden verhuurd worden).

Samengevat zijn er dus uit stedenbouwkundig oogpunt de volgende mogelijkheden:

- 1 Leidschendam en Voorburg blijven gelijkwaardige vestigingen.
- 2 Voorburg wordt hoofdvestiging en de huidige vestiging in Leidschendam wordt een servicepunt.
- 3 Een nieuw gebouw in Leidsenhage wordt hoofdvestiging; Voorburg blijft, maar wordt eventueel een servicepunt.